

Effectieve behandeling van de diabetische voet

Veertiende Almelose Symposium Diabetische Voet

I. Hulst*

Op dinsdag 28 en woensdag 29 januari werd voor de veertiende keer het Almelose Symposium Diabetische Voet georganiseerd. Het symposium werd georganiseerd door het multidisciplinaire voetenteam van de Ziekenhuisgroep Twente in Almelo. Dit jaar was het thema: 'Effectieve behandeling van de diabetische voet'.

Het symposium ging op dinsdagmiddag van start met een Young Investigator Symposium. Het programma werd geopend door dr. J.G. van Baal en dr. S.A. Bus. De voorzitter die middag was prof. dr. J. Rauwerda. Tijdens dit Young Investigator Symposium presenteerde nog niet gepromoveerde onderzoekers hun meest recente werk. Hierbij kwamen zeer interessante onderwerpen aan bod. Over offloading werden er twee presentatie gegeven. De effectiviteit van offloading in de genezing van neuropathische diabetische voetulcera en de relatie tussen piekdruk parameters in afneembare offloading. Andere onderwerpen waren de toekomst van wetenschappelijk onderzoek naar diabetische voet in Nederland en de verschillen tussen minor en major amputaties bij patiënten met diabetes mellitus. Verder werd een presentatie gegeven over welke invloed de tijdsinterval heeft in het verwijstraject van patiënten met een voetulcus. Tenslotte was er een presentatie over de relatie tussen temperatuur van de voetzool en diabetische voetproblemen en werd stil gestaan bij het feit dat nierfalen in stadium vier en vijf ook een onafhankelijke risicofactor is voor een voetulcus of beenamputatie kan zijn. De middag werd afgesloten met een interactieve discussie over casuïstiek onder leiding van dr. A. J.J. Woittiez.

Voor het programma op woensdag waren er ook dit jaar weer verschillende nationale als internationale experts uitgenodigd. Het programma bestond uit een plenair ochtendprogramma met vervolgens twee workshopsrondes. Het symposium bood diverse interessante presentaties en tijdens de interactieve workshops was er de gelegenheid te discussiëren over de laatste ontwikkelingen in de diabetische voet- en wondzorg. De middag werd vervolgens met een plenaire sessie afgesloten.

Het ochtendprogramma werd geopend door drs. M. Schmidt, voorzitter van de Raad van Bestuur van het ZGT Almelo en Hengelo. Dr. J.G. van Baal verrichte het wel-

komstwoord. Het ochtend programma werd voorgezeten door dr. A.J.J. Woittiez.

De plenaire sessie werd geopend met een interessante presentatie van prof. dr. G. Leese. Hij ging in op de wijze van diabetische voetzorg in Schotland. Hoe het ziekenhuis-systeem aangeeft wanneer een bekende patiënt met diabetische voetulcus wordt opgenomen. Het voetenteam gaat de patiënt op de afdeling bezoeken en zorgt ervoor dat er tijdens de opname geen nieuwe ulcera ontstaan. Het team instrueert de afdeling en zorgt eventueel voor effectieve off loading.

Vervolgens vertelde dr. J.J. van Netten, bewegingswetenschapper uit het ZGT over de evidence-based onderzoek rondom de diabetische voet. De richtlijn uit 2006 is ondertussen al weer verouderd en er zal volgend jaar een update volgen.

Voordat wij aan de koffie konden werd het programma onderbroken door de trainer en een paar spelers van Heracles Almelo. Heracles Almelo en ZGT helpen elkaar al enige tijd. Heracles gaat bijvoorbeeld een nieuw stadion bouwen. In die periode stelt het ZGT het ziekenhuis parkeerterrein beschikbaar voor het voetbalpubliek. In ruil hiervoor mag het ZGT gebruik maken van congresruimte van Heracles Almelo. Prachtige locatie voor het volgende diabetische voetsymposium lijkt mij!

De trainer had een paar serieuze vragen over deze voetbalclub opgesteld. Elk goede antwoord leverde een Heracles Almelo voetbal op. Heracles Almelo was gevraagd om op ludieke wijze het digitale informatiecentrum 'Diabetische voeten' te openen. Dit deden de spelers door voetballen, natuurlijk met beleid, het publiek in te schieten. De site was nu officieel geopend. Op deze site kunnen patiënten onder andere informatie vinden over diabetische voeten en kunnen zij ook hun vragen kunnen stellen. Ga zeker even

kijken: <http://www.diabetische-voeten.nl/>. Helaas verliet ik zonder bal de zaal op naar de koffie.

Na een kopje koffie en thee voor de liefhebber was het tijd voor workshopronde 1. Voor de workshops was er een grote keuze uit diverse interessante onderwerpen zoals hoe je multidisciplinaire voetzorg organiseert en hoe je de patiënt onderdeel maakt van dit team. Andere onderwerpen gingen over wat effectief diabetes schoeisel is en hoe je dat bereikt. Ook kwamen belangrijke onderwerpen aan bod zoals effectieve wondbehandeling en effectief gipsen van een diabetische voet. Verder was er dit jaar plek voor de effecten van voetscreening bij de nefrologiepatiënten. Hierbij werd ingegaan op het feit dat bij 30% van de dialysepatiënten diabetische nefropathie (nierfalen) heeft. De nierfunctie gaat in de loop van het leven geleidelijk achteruit. Maar wanneer de patiënt diabetes heeft zal de nierfunctie sneller achteruit gaan. Ernstige nierfunctiestoornis geeft een verhoogd risico op het ontwikkelen van een voetulcus met een amputatie tot gevolg. Daarom is voet screenen ook bij predialyse patiënten belangrijke ter voorkoming van voetulcera. Omdat dit weer een andere kijk is op behandeling van voetulcera zal er apart in dit nummer dieper worden ingegaan op dit onderwerp.

Tijdens de pauze was er de mogelijkheid om met collega's bij te kletsen, te genieten van heerlijke hapjes en gelijktijdig een bezoek te brengen aan de stands van de industrie.

Helaas was de ruimte niet berekend op zoveel bezoekers. Er was hierdoor geen doorstroming waardoor het niet goed mogelijk was het buffet en de stands te bezoeken. Gelukkig waren er voldoende hapjes, was de service goed geregeld en vlak voor begin van de volgende sessie kon ik toch nog even een snel rondje langs de stands maken.

Na de lunch bezocht ik met vele andere de workshop van dr. E.J.G. Peters en dr. N.A. Naiemi. Deze workshop was zo in trek dat de zaal tot op de laatste stoel vol was. Deze workshop ging over voetinfecties: diagnose en behandeling in de praktijk. Hierbij werd ingegaan op de infecties bij de diabetische voet. Hoe stel je de diagnose, op basis van welk onderzoek en wanneer start je met behandeling. Tenslotte werd er ingegaan op welke antibiotica in te zetten bij welke bacterie.

Na deze workshopronde was er nog een afsluitend middagprogramma onder het voorzitterschap van dr. J.G. van Baal. De middagsessie werd geopend door dr. S.A. Bus. Hij vertelde over preventie, vroegtijdige herkenning van de voorstadia van een voetulcus en ging dieper in op temperatuurmeting en de rol van het schoeisel. Tijdens deze presentatie werd ingegaan op de flexor tendotomy. Dat flexor tendotomy minimale chirurgie is maar wel een maximaal resultaat kan geven indien goed ingezet. De laatste presentatie werd gegeven door prof. dr. F. Snoek. In deze presentatie werd ingegaan op welke wijze je patiënten met diabetische voetulcus motiveert. Deze motivatie bestaat uit het creëren van een zo normaal mogelijk leven voor de patiënt. Het blijkt ook dat wanneer de patiënt gemotiveerd is dat er ook een hogere therapietrouw wordt bereikt. Dit wordt gecreëerd door de patiënt te betrekken bij de behandeling, aandacht te hebben voor de patiënt persoonlijk en enthousiast te zijn als hulpverlener/professional.

Het was een lange dag en met nog een hele reis voor de boeg verliet ik als een van de eersten de zaal. Tot mijn verbazing stond daar een grote bak met niet opgeblazen voetballen. Met veel informatie in mijn hoofd en met een Heracles Almelo ZGT bal onder mijn arm verliet ik Almelo.

Het Almeloze diabetische voet symposium wordt éénmaal per twee jaar georganiseerd en is bedoeld voor professionals die met de diabetische voet in aanraking komen, zoals vaatchirurgen, dermatologen, revalidatieartsen, wondconsulenten, podotherapeuten, orthopedisch schoenmakers, gipsverbandmeesters, diabetes verpleegkundigen, onderzoekers en andere geïnteresseerden.

* Ingrid Hulst MA ANP, RVS, verpleegkundig specialist, Haga Ziekenhuis, Den Haag